

רשומות

הצעות חוק

5 בנובמבר 2001

3048

י"ט בחשוון התשס"ב

עמוד

120	הצעת חוק ייסוד: הכנסת (תיקון מס' 35) (מניעת השתתפות בבחירות בשל תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה)
121	הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 12) (סייגים לרישום מפלגה התומכת במאבק מזוין נגד המדינה), התשס"ב-2001
122	הצעת חוק הבהירות לכנסת (תיקון מס' 46), התשס"ב-2001

מתפרסמת בזה הצעת חוק-יסוד של חבר הכנסת מטעם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון מס' 35) (מניעת השתתפות בבחירות בשל תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה)*

1. בחוק-יסוד: הכנסת¹, במקום סעיף 7א יבוא:

"מניעת השתתפות 7א. (א) גרסה א' לרישה:
בבחירות

רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרותיה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

גרסה ב' לרישה:

רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;

(2) הסתה לגזענות;

גרסה א':

(3) תמיכה כמאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל.

גרסה ב':

(3) תמיכה כמאבק מזוין של מדינת אויב או במעשי טרור, נגד מדינת ישראל.

דברי הסבר

(1) מוצע להעמיד לדיון אפשרות של שלילת מועמדות של מועמד בודד בהתקיים בו אחת העילות שבסעיף. מחר גיטא, השיטה במדינת ישראל היא שיטה רשימתית, ומכאן הגישה כי יש לפסול רשימות מהתמודדות בבחירות רק אם אופי הרשימה ומטרותיה עומדים בניגוד לעקרונות שבסעיף 7א (ר' סעיף 7א רישה כנוסחו היום, וגרסה ב' לרישה המציעה להשאיר את הנוסח על כנו): מאידך גיטא, קיימת גישה כי יש לאפשר פסילת מועמד בודד, בשל החשש שאם ייבחר לכנסת, במסגרת הרשימה, יפעל בניגוד לעקרונות בסיסיים של קיום המדינה (גרסה א' לרישה).

(2) הוספת עילת פסילה נוספת על העילות הקיימות היום (פסקה (3) המוצעת לסעיף 7א(א)). העילות הקיימות היום אינן עוסקות במפורש בתמיכה במאבק מזוין נגד המדינה. כשם שנפסלות רשימות השוללות ערכים בסיסיים של קיום המדינה, כך אין מקום להשלים עם כהונה בבית הנבחרים של המדינה של מי שתומך במאבק מזוין נגדה. כטרם תיפסל רשימה

סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, קובע לאמור:

"מניעת השתתפות רשימת מועמדים

7א. רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

(1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי;

(2) שלילת האופי הדמוקרטי של המדינה;

(3) הסתה לגזענות.

הסעיף קובע את העילות שבהתקיים אחת מהן נשללת מועמדותה של רשימת מועמדים בבחירות לכנסת, שכן התקיימות עילה כאמור מלמדת על כך שבבסיס קיומה של הרשימה עומדים מטרות וערכים הסותרים ערכים בסיסיים של מדינת ישראל.

בהצעת חוק-יסוד זו מוצעים שלושה תיקונים עיקריים לסעיף 7א:

¹ הצעת חוק פ/2262; הועברה לוועדה ביום ו' בחשון התשס"ב (23 באוקטובר 2001).
² ס"ח התשי"ח, עמ' 69; התשס"ב, עמ' 2.

(ב) מועמד יצהיר הצהרה לענין סעיף זה; פרטים ייקבעו בחוק.

ד ב ר י ה ס ב ר

(3) הוספת חיוב הצהרה של מועמד לענין סעיף 7א, שתפורט בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969 (ר' הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 46), התשס"ב-2001, המובאת בחוברת זו, בסעיף 1 להצעה).

כמו כן אוחדו פסקאות (1) ו-(2) של סעיף 7א בנוסחו היום וזאת לשם האחדות הנוסח עם סעיף 5 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, הקובע סייגים לרישום מפלגה, וזאת מכיוון ששני הסעיפים כרוכים זה בזה.

לפי עילה חדשה זו ייבחנו כמובן אותם מבחנים מהמירים שנתגבשו לאורך השנים בפסיקת בית המשפט העליון, באשר לעילות הקיומות, הן באשר לטיב הראיות והן באשר למרכזיות המטרות או המעשים האסורים. פסקה זו מובאת בשתי גרסאות. לפי גרסה א' תיפסל רשימה אם היא תומכת במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל. לפי גרסה ב' תיפסל הרשימה אם היא תומכת במאבק מזוין של מדינת אויב או במעשי טרור נגד מדינת ישראל.

חבר הכנסת ישראל כץ

מתפרסמות בזה הצעות חוק מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק המפלגות (תיקון מס' 12) (סייגים לרישום מפלגה התומכת במאבק מזוין נגד המדינה), התשס"ב-2001

1. בחוק המפלגות, התשנ"ב-1992, בסעיף 5, אחרי פסקה (2) יבוא:

גרסה א':

"(א2) תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או של ארגון טרור נגד מדינת ישראל";

גרסה ב':

"(א2) תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או במעשי טרור נגד מדינת ישראל";

ד ב ר י ה ס ב ר

בבחירות לכנסת יחולו גם בנוגע לרישום מפלגה. מוצע להוסיף עילה נוספת לעילות שענינן מניעת רישום של מפלגה שענינה תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל. עילה זו מובאת בשתי גרסאות וזאת בהתאמה להצעה לתיקון פסקה (3) של סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת (ר' הצעת חוק-יסוד: הכנסת, (תיקון מס' 35) (מניעת השתתפות בבחירות בשל תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה), המובאת בחוברת זו).

סעיף 5 לחוק המפלגות, התשנ"ב-1992 (להלן - החוק), שענינו סייגים לרישום מפלגה, קשור להוראת סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, שענינו מניעת השתתפות רשימת מועמדים בבחירות לכנסת. שכן מפלגה נוסדת ונרשמת כדי לקדם מטרות מדיניות או חברתיות באמצעות ייצוג בכנסת (ר' סעיף 1 לחוק בהגדרה "מפלגה"). מוצע על כן ליצור אחידות בין הוראת סעיף 5 לחוק לבין הוראת סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, כך שאותם סייגים המונעים התמודדות רשימת מועמדים

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 190; התשס"ב, עמ' 6.

הצעת חוק הבחירות לכנסת (תיקון מס' 46), התשס"ב-2001

1. תיקון סעיף 57 בחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 57, אחרי סעיף קטן (ט) יבוא:

"(ט) בכתב ההסכמה כאמור בסעיף קטן (ט) יצהיר המועמד הצהרה זו: "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולהימנע מלפעול בניגוד לעקרונות סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת."

גרסה א':

2. אחרי סעיף 63 לחוק העיקרי יבוא:

"מחיקת מועמד 63א. החליטה הועדה המרכזית, על פי הצעת שליש מתבריה, כי מועמד המנוע מלהשתתף בבחירות מנוע מלהשתתף בבחירות לכנסת לפי סעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת, תמחק הועדה המרכזית את שמו מרשימת המועמדים."

גרסה ב':

הסעיף לא ייוסף.

3. בסעיף 64 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "ולממלא מקומו" יבוא "ולממלא מקומו, או למועמד, לפי הענין";

גרסה א':

(2) בסעיף קטן (א1), במקום "על כך" יבוא "על אישור הרשימה או מועמד ממועמדיה", ובמקום "שהרשימה מנועה" יבוא "שהרשימה או המועמד מנועים".

גרסה ב':

סעיף קטן (א1), לא יתוקן.

ד ב ר י ה ס ב ר

לתיקונים שבסעיפים 2 ו-3 (2) להצעת חוק זו שתי גרסאות חאת בהתאמה לשתי הגרסאות המוצעות בהצעת חוק-יסוד: הכנסת, האמורה לעיל לרישה של סעיף 7א(א) לחוק-יסוד: הכנסת – כך שאם תקבל גרסה א' לרישה של סעיף 7א(א) האמור יהיה מקום לתיקונים המוצעים בגרסה א' של סעיפים 2 ו-3 (2) להצעת חוק זו.

התיקון המוצע בהצעת חוק זו לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט-1969, נועד, בעיקרו, לקבוע הוראות משלימות ליישומן של התיקון המוצע לסעיף 7א לחוק-יסוד: הכנסת (ר' הצעת חוק-יסוד: הכנסת (תיקון מס' 35) (מניעת השתתפות בבחירות בשל תמיכה במאבק מזוין נגד המדינה) המובאת בחוברת (ז).

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 103; התשס"ב, עמ' 2.